

Yeni kitablar

“Qara qan”dan “Böyük devirim”ə

Son 50 ildə orijinal publisistik yazıları, pamfletləri, bədii esseləri, öygüləri (hekayələri) ilə oxucuların sevimlisinə çevrilən, ədəbiyyat tariximizdə Qarabağ savaşından bəhs edən 1100 səhifəlik “Qara Qan” tarixi roman-trilogiyanın yazarı Fazil Güneyn bu yaxınlarda “Böyük devirim” adlı kitabı işıq üzü görüb.

“Orxan” nəşriyyatının nəfis şəkildə buraxdığı topluda yazıçının yazdığı öygülər (hekayələr), esselər, pamfletlər və dram əsərindən nümunələr toplanıb. Ulusumuzun son 100 illik ağır və şanlı tarixindən, sovet dönmində adları layiqincə dəyərləndirilməmiş qələm sahiblərindən, gizli qalmış, yaxud da tam açılmamış olaylardan bəhs edən “Böyük devirim” romanından bir parça, yeni eradan öncələrdə şumerlərdən sonrakı dövnlərdən bəhs edən dram əsəri və s. orijinal nümunələrin də yaxşı qarşılanaacağı şəksizdir.

Yetkin qələm sahibi Fazil Güneyn bu kitabı əlvən güllərdən bağlanmış bir bədii çələng təsiri bağışlayır. Toplu oxucunu ağıladıb-güldürür, ən ümdəsi dərin düşüncələr ümmanına atır...

Son 35 ildə Fazil Güneyn mediamızda beynəlxalq mövzuda yazan, problemlərimizi, Qarabağ olaylarını dünyada yayan ilk aktiv yazarlarımızdandır. Ərəb filologiyası üzrə iki elmi monoqrafiyanın müəllifi, böyük şərqsünas Aida İmanquliyevanın dissertantı olmuş, tanınmış akademiklər Həmid Araslı və Ziya Bünyadovun xeyir-dua verdikləri Fazil Güneyn Suriya, İraq, Liviyada uzun müddət tərcüməçi kimi çalışıb, Əlcəzair Universitetində bir dərslə təcürbə keçib, bütün ərəb ölkələrinə səfər edib. Dəməşq, Bağdad və Qahirədə hay-ermənilərlə müxtəlif səviyyələrdə rəsmi yerlərdə qarşılaşaraq dartsııb.

Bunlardan ən maraqlısı hayların ilk partiyələrindən biri – 1890-cı illərdə yaradılmış “Hnçaq” partiyasının Beyrutdakı mənzil-qərgahında, Livan parlamentinin erməni deputatı, arvadı erməni olan, ermənilərə özəl imtiyazlar vermiş Livanın prezidenti Emil Lahudla görüşüb suallaşması olub. Buna görə də Qarabağ davasına həsr etdiyi “Mif dağılır” öygüsü son dərəcə böyük maraqla oxunur. Burada olaylar hayların “ikinci paytaxta” çevirdikləri Beyrutda cərəyan edir. Yazıçının təsvir etdiyi, reallıqlara, tarixi gerçəkliklərə söykənən səhnələr çox oxunaqlı alınıb.

Müəllifin 100 yaşlı atasına – Qarabağ köçkünüə həsr etdiyi “Gələcək gəldi” essəsini də həyəcənsiz oxumaq olmur. Kitabdakı

yazılar oxucunu kədərəndirib hiddətləndirməklə yanaşı, həm də güldürür. “Öz itimizdir”, “Metamorfoz”, “Balaca yanlışlıq” “Haykanuşun əri kim, aşnası kim” adlı hekayə və pamfletlər böyük Mirzə Cəlil məktəbini xatırladır.

Oxucusunu ağıladıb-güldürən yazılar toplusunu sonuclayan “Böyük başlanğıc” adlı iki pərdəli dramla bitirən müəllif özü bu haqda yazır: “44 günlük Vətən müharibəsi ilə adını fars hökmdarı Kirin başını kəsərək qanla dolu tuluğa atıb oğlunun qisasını almış Tomrisdən – dəmir xatundan Atatürkədək böyük Türk sərkərdələrinin siyahısına adını yazmış Prezident İlham Əliyev millətinin, ölkəsinin adını töhmətdən qurtarıb göylərə qaldırdı, Azərbaycan kişisi, əsgər və zabitləri başlarını dik tutmağa başladılar. Kiçik Azərbaycan dövləti qarşıda Türkiyənin mənavi, siyasi dəstəyi ilə Qafqazdan Türkiyəni hədəfləyən yeni səlib yürüşünün qarşısını kəsdi”.

Fazil Güneyn ədəbi çalışmaları göstərir ki, Azərbaycan rəhbərliyinin, dövlətinin siyasətdə, ordu quruculuğunda qazandığı uğurları humanitar sahələrdə də təkrarlanmalıdır. Sovet dönmində kommunist və daşnak ideoloqlarının yazdığı və yazdığını tarix korrektə edilməli, yenidən yazılmalıdır. Dilimizin saflığı da müqəddəs miras kimi qorunmalıdır.

Ə.ƏLİYEV
XQ